ΤΟ ΘΕΜΑ 1

ΟΛΙ ΡΕΝ

Ετοιμη για όλα τα σενάρια η Ευρωζώνη

Β. ΔΕΜΙΡΗΣ >> ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Στόχος της βοήθειας που αποφάσισε η Ευρωζώνη για τη στήριξη των ισπανικών τραπεζών είναι να αντιμετωπιστούν «οποιαδήποτε αρνητικά σενάρια» εμμέσως πλην σαφώς και οι απρόβλεπτες εξελίξεις στην Ελλάδα. Αυτή είναι η θέση της Κομισιόν, η οποία ανακοίνωσε χθες ότι μετά την απόφαση του περασμένου Σαββάτου για την ευρωπαϊκή αρωγή της Ισπανίας, τελεί εν αναμονή της υποβολής του επίσημου αιτήματος της Μαδρίτης. Ερωτηθείς αν η βοήθεια αυτή καλύπτει και τις επιπτώσεις από ενδεχόμενη έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ, ο εκπρόσωπος του Ολι Ρεν απάντησε -χωρίς να αναφερθεί ρητά στη χώρα μας- ότι η απόφαση αφορά όλα τα ενδεχόμενα, ακόμη και τα πιο αρνητικά. Πρόκειται αναμφίβολα για προειδοποίηση που συνοψίζεται στο ότι η Ευρωζώνη προετοιμάζεται και οχυρώνεται απέναντι σε κάθε εξέλιξη στην Ελλάδα. Ωστόσο, οι πιέσεις της Κομισιόν προς τη χώρα μας κλιμακώνονται και με αφορμή το μόνιμο Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ύψους 750 δισ. ευρώ που θα διαδεχθεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας την 1η Ιουλίου. Η Ελλάδα είναι μαζί με τη Γερμανία, την Αυστρία, τη Σλοβακία, το Βέλγιο και την Ολλανδία τα κράτη της Ευρωζώνης που δεν έχουν ακόμη επικυρώσει το νέο Ταμείο. Χθες, η Επιτροπή άσκησε πιέσεις, ώστε οι χώρες αυτές να το πράξουν το συντομότερο δυνατόν, ώστε να κυλήσει ομαλά η βοήθεια προς την Ισπανία και η Ευρωζώνη να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη για παν ενδεχόμενο. Δηλαδή, οι Βρυξέλλες αναμένουν το σχηματισμό σταθερής και βιώσιμης κυβέρνησης στη Ελλάδα, μετά τις εκλογές, η οποία θα είναι σε θέση να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει. Το μόνο βέβαιο είναι ότι μετά το «Μνημόνιο λάιτ» που αποφασίστηκε για την Ισπανία, που επικεντρώνεται στον τραπεζικό τομέα, επανέρχεται στο προσκήνιο το θέμα της επαναδιαπραγμάτευσης των αδιέξοδων και μονοδιάστατων συνταγών των Μνημονίων. Πάντως, η Επιτροπή, διά του Α. Αλταφάζ, ήταν ιδιαίτερη επιφυλακτική στα αιτήματα επανεξέτασης που θέτουν η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία, τονίζοντας ότι όλα θα εξαρτηθούν από τους όρους που θα τεθούν στην Ισπανία. Ωστόσο, ο εκπρόσωπος του Ολι Ρεν αναγνώρισε ότι η ευρωπαϊκή στήριξη για τις ισπανικές τράπεζες θα επηρεάσει το ύψος του δημόσιου χρέους καθώς πρόκειται για δανεισμό, ενώ σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις στο έλλειμμα της χώρας είπε ότι είναι πρόωρο να γίνουν εκτιμήσεις για ένα ζήτημα το οποίο εξετάζει η Eurostat.

Υπό το βάρος της αβεβαιότητας που πυροδοτούν οι πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα, οικονομικοί εμπειρογνώμονες σε επίπεδο Euro Working Group εξετάζουν όλες τις τεχνικές επιλογές «σχεδίου-ασπίδας» για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις στην Ε.Ε., εάν η Ελλάδα βγει από το ευρώ.

ΠΛΑΦΟΝ ΣΤΙΣ ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΑΠΟ ΑΤΜ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ευρωπαϊκό τεστ αντοχής για το ενδεχόμενο «Grexit»

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΡΛΑΠΑΝΟΥ

Περιορισμοί στις αναλήψεις από τα ΑΤΜ, κεφαλαιακοί και συνοριακοί έλεγχοι, ίσως και αναστολή της Συνθήκης Σένγκεν, είναι τα κεντρικά σημεία πανευρωπαϊκού σχεδίου εκτάκτου ανάγκης που φέρεται να εξετάζεται σε τεχνικό επίπεδο στην Ε.Ε., τις τελευταίες έξι εβδομάδες, για το ακραίο ενδεχόμενο η Ελλάδα να εγκαταλείψει το ευρώ, το οποίο όμως δεν θεωρείται πιθανό.

Στον απόηχο των αποφάσεων για την Ισπανία, που πολλοί χαρακτηρίζουν κίνηση «οχυρωματικού» χαρακτήρα για την Ε.Ε. στην περίπτωση που το εκλογικό αποτέλεσμα στην Αθήνα πυροδοτήσει νέα αναταραχή στις αγορές, το Reuters υποστηρίζει πως σε τηλεδιασκέψεις και υπό το βάρος της αβεβαιότητας που πυροδοτούν οι πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα οικονομικοί εμπειρογνώμονες σε επίπεδο Euro Working Group εξετάζουν όλες τις τεχνικές επιλογές «σχεδίου-ασπίδας» για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις στην Ε.Ε. εάν η Ελλάδα βγει από το ευρώ.

Επικαλούμενο Ευρωπαίους αξιωματούχους υπογραμμίζει πως τα σχέδια αυτά περιορίζονται σε επίπεδο τεχνικής μόνο προετοιμασίας για το χειρότερο σενάριο και δεν στηρίζονται στην προσδοκία εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ. «Κανείς δεν μίλησε στο Reuters περί προσδοκίας εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ» αναφέρεται χαρακτηριστικά, διευκρινίζεται πως δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις κατά τη διάρκεια των συγκεκριμένων τηλεδιασκέψεων, αν και τονίζεται πως αυξημένη πολιτική αβεβαιότητα στην Ελλάδα αυξάνει την ανάγκη να υπάρχουν έτοιμα σχέδια εκτάκτου ανάγκης. «Δεν πρόκειται για πολιτικές αποφάσεις, αυτές είναι συζητήσεις μεταξύ οικονομικών εμπειρογνωμόνων που χρειάζεται να είναι προετοιμασμένοι για κάθε ενδεχόμενο. Είναι ένας φρόνιμος σχεδιασμός, αυτό είναι όλο, ένας σχεδιασμός για το χειρότερο σενάριο», υποστηρίζει πηγή την οποία επικαλείται το πρακτορείο τονίζοντας πως ακόμη εξετάζεται εάν υπάρχει νομική βάση για τη λήψη τέτοιων ακραίων μέτρων.

ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ >> Αλλος αξιωματούχος, που συμμετείχε στις συγκεκριμένες τηλεδιασκέψεις, επισημαίνει πως σχέδια εκτάκτου ανάγκης βρίσκονται σε εξέλιξη για το σενάριο που η Ελλάδα αποχωρήσει από το ευρώ. «Περιορισμός στις αναλήψεις από τα ΑΤΜ και περιορισμένη κίνηση κεφαλαίων έχουν εξεταστεί και αναλυθεί», υποστηρίζει ο ίδιος, ενώ άλλη πηγή σημειώνει πως και η αναστολή της Συνθήκης Σένγκεν είναι μεταξύ των επιλογών που εξετάστηκαν. Εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ελλάδας, κληθείς να σχολιάσει τις συγκεκριμένες πληροφορίες δήλωσε στο πρακτορείο πως «η Τράπεζα της Ελλάδος δεν είναι ενημερωμένη για τέτοιου είδους σχέδια». Σημειώνοντας πως οι Ελληνες σε ποσοστό 75% - 80% επιθυμούν την παραμονή στο ευρώ το Reuters αναφέρει πως αυτό ίσως αποθαρρύνει τους πολιτικούς από το να ωθήσουν τη χώρα πολύ κοντά στο χείλος του γκρεμού. Οπως πάντως προσθέτει, ο ΣΥΡΙΖΑ αναμένεται να επικρατήσει ή να τερματίσει δεύτερος με μικρή διαφορά και ο επικεφαλής του έχει ταχθεί υπέρ της καταγγελίας ή μιας γενναίας αναδιαπραγμάτευσης του Μνημονίου, κάτι που η τρόικα δεν φέρεται προετοιμασμένη να κάνει. Εάν αυτές οι διαφορές δεν επιλυθούν, η απειλή η χώρα να αναγκαστεί να βγει από το ευρώ θα παραμείνει και επομένως και η ανάγκη για την ύπαρξη σχεδίων εκτάκτου ανάγκης, επισημαίνει το Reuters. Σε τηλεδιάσκεψη στις 21 Μαΐου το Euro Working Group είχε πει στους εκπροσώπους των κρατών-μελών της Ευρωζώνης πως θα έπρεπε το κάθε κράτος να έχει έτοιμο ένα σχέδιο σε περίπτωση που η Ελλάδα εγκατέλειπε το ευρώ. Δύο μέρες μετά την τηλεδιάσκεψη ο υπουργός Οικονομικών του Βελγίου Στ. Βανάκερε δήλωσε πως «όλα τα έκτακτα σχέδια για την Ελλάδα καταλήγουν στο ίδιο σημείο: Για να είναι υπεύθυνη η κάθε κυβέρνηση πρέπει να προβλέπει ακόμη και εκείνο που ελπίζει να αποφύγει», είχε δηλώσει.

[Χαλαρώστε τη λιτότητα]

Ενδεχόμενη έξοδος της Ελλάδας από την Ευρωζώνη πιθανότατα θα προκαλέσει ακόμη μια παγκόσμια ύφεση, εκτίμησε ο επικεφαλής οικονομολόγος της Moody´s Analytics, Μ. Ζάντι. Μιλώντας στο Dow Jones Newswires εκτίμησε πως οι Ευρωπαίοι ηγέτες πρέπει να υποχωρήσουν όσον αφορά στο αίτημα για λιτότητα στις χώρες με προβλήματα, καθώς τα μέτρα αυτά είναι αντιπαραγωγικά.
«Πιέζουν χώρες όπως η Ισπανία και η Ελλάδα και ίσως την Ιταλία με έναν τρόπο που δεν βοηθάει κανενός το στόχο» υποστήριξε ο οικονομολόγος, σημειώνοντας πως τα ελλείμματα πρέπει να μειωθούν και πρέπει να υπάρξουν ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, αλλά εάν κάτι τέτοιο επιχειρηθεί να γίνει πολύ γρήγορα, δεν θα δουλέψει.
Οσον αφορά την Ισπανία, εκτίμησε πως πλέον είναι ίσες οι πιθανότητες αποφυγής κρατικής διάσωσης και σταθεροποίησης της οικονομίας.

Συναγερμός στις εποπτικές αρχές

Συνεδρίασε χθες το Συμβούλιο Συστημικής Ασφάλειας της χώρας υπό τον υπουργό οικονομικών κ. Γ. Ζανιά. Το συμβούλιο συζήτησε την τρέχουσα κατάσταση όπως αυτή διαμορφώνεται για τις τράπεζες και την κεφαλαιαγορά και διαπίστωσε πως έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να αντιμετωπισθεί οποιαδήποτε κατάσταση μπορεί να προκαλέσει συστημικό κίνδυνο τόσο από υπεραναλήψεις όσο και από ενδεχόμενα προβλήματα στις χρηματιστηριακές συναλλαγές. Οι ελληνικές τράπεζες έχοντας και την ασπίδα των εγγυήσεων ύψους 18 δισ. ευρώ έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε ρευστότητα από την ΕΚΤ όπως παρατηρούν κύκλοι του συμβουλίου και μπορούν άμεσα να αντιμετωπίσουν οποιοδήποτε πρόβλημα που μπορεί δυνητικά να παρουσιαστεί από την αυξημένη ζήτηση αναλήψεων αλλά και εμβασμάτων που υφίστανται στην παρούσα φάση.
Η φιλολογία που αναπτύσσεται γύρω από την έξοδο της χώρας από το ευρώ μοιραία δημιουργεί ανησυχία και οδηγεί κάποιους σε αναλήψεις. Εκτιμάται ότι η κατάσταση αυτή θα εξομαλυνθεί μετά τις εκλογές και στη λογική ότι θα υπάρξει βιώσιμη κυβέρνηση για τη χώρα.

Οι φήμες δανεισμού από τον ESM «πάγωσαν» την αρχική αισιοδοξία

Οι αγορές «βλέπουν» νέα ισπανική διάσωση και στο βάθος Ιταλία

Το δάνειο προς την Ισπανία θα έχει χαμηλό επιτόκιο και διάρκεια 7-10 χρόνια. Το ακριβές ύψος του θα καθοριστεί αφού ολοκληρωθούν οι δύο εκθέσεις για τις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών που έχει «παραγγείλει» η ισπανική κυβέρνηση.

Ο οίκος Fitch υποβάθμισε χθες τις μεγαλύτερες ισπανικές τράπεζες, Santander και BBVA, σε BBB+ από A

Λίγες ώρες κράτησε στις αγορές η ευφορία από τη χορήγηση δανείου στην ισπανική κυβέρνηση, προκειμένου αυτή να διασώσει τις τράπεζες. Εμφανίστηκαν αμφιβολίες για το εάν η Μαδρίτη συνεχίσει να δανείζεται από την αγορά και αρκετοί αναζητούσαν το επόμενο θύμα της κρίσης.

ΤΟΥ **ΧΑΡΗ ΣΑΒΒΙΔΗ**
hsav@pegasus.gr

Η δήλωση στελέχους της γερμανική κυβέρνησης ότι η Ισπανία θα λάβει το δάνειο που ζήτησε από το Μόνιμο Μηχανισμό (ESM) γέννησε τους πρώτους προβληματισμούς, χθες στην αγορά. Σε μια τέτοια περίπτωση το δάνειο θα περιλαμβάνει ρήτρα πρώτης εξόφλησης, όπως προβλέπεται ξεκάθαρα στο καταστατικό του ESM. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής των χρεών του ισπανικού δημοσίου, ο ESM θα προηγείται όλων και άρα οι ιδιώτες δανειστές θα χάσουν μεγάλο μέρος των κεφαλαίων τους. Το ρίσκο που ενέχει ο δανεισμός της Ισπανίας (δηλαδή η αγορά ισπανικών ομολόγων) θα παραμείνει υψηλό και άρα το κόστος δανεισμού δεν θα υποχωρήσει. Κάποιοι αναλυτές, μάλιστα, έκαναν λόγο για κίνδυνο ενεργοποίησης των CDS, στο βαθμό που η προσφυγή στον ESM συνεπάγεται αλλαγή στη σειρά εξόφλησης των δανειστών της Ισπανίας.

ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ Στη Μαδρίτη, όμως, επιμένουν ότι το δάνειο που θα λάβουν από τους Ευρωπαίους αφορά αποκλειστικά τις τράπεζες ενώ το Δημόσιο θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί τις ανάγκες του μέσω της αγοράς. Μέχρι το τέλος του έτους εκκρεμεί η αναχρηματοδότηση χρέους 82,5 δισ. ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης και 15,7 δισ. ευρώ των περιφερειακών αρχών. Εφόρον τα επιτόκια παραμείνουν σε επίπεδα κοντά ή πάνω από το 7%, η αναχρηματοδότηση θα είναι αδύνατη και κατά συνέπεια η Ισπανία θα χρειαστεί μια δεύτερη διάσωση. Οι ανησυχίες αυτές οδήγησαν το κόστος δανεισμού Ισπανίας και Ιταλίας στα ύψη, το ευρώ κάτω από το 1,26 δολ. και τους χρηματιστηριακούς δείκτες «στο κόκκινο».

Αξιωματούχοι κυβέρνησης της Ευρωζώνης δήλωναν στο Reuters ότι η Ισπανία θα λάβει το δάνειο αρχικά από τον προσωρινό Μηχανισμό (EFSF) και στη συνέχεια από τον ESM, ώστε να μην προκύψει το παραπάνω πρόβλημα. Σε μία τέτοια περίπτωση, όμως, προκύπτει πρόβλημα με τη Φινλανδία, που όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας, ζητά πρόσθετες εγγυήσεις για να συμμετέχει στο δάνειο. Για να ξεπεραστεί και αυτό το πρόβλημα, πιθανότατα η Φινλανδία θα εξαιρεθεί από τη χρηματοδότηση του δανείου μέσω του EFSF και θα συμμετέχει μόνο όταν αυτό μεταφερθεί στον ESM. Κάτι τέτοιο θα επιβάρυνε, όμως, τα βάρη που καλούνται να φέρουν οι υπόλοιποι, την ώρα μάλιστα που από τους χρηματοδότες του EFSF είναι εξαιρετικά πιθανό να αποσυρθεί και η Ισπανία, δημιουργώντας «τρύπα» άνω των 90 δισ. ευρώ. Για να μη χρειαστεί άμεσα ρευστό, πιθανότατα ο EFSF θα δώσει ομόλογά του στο ισπανικό ταμείο αρωγής των τραπεζών (FROB), το οποίο θα τα χορηγήσει στις ισπανικές τράπεζες για να τα χρησιμοποιήσουν ως εγγυήσεις δανεισμού από την ΕΚΤ. Θα δημιουργηθούν «κακές τράπεζες» στις οποίες θα μεταβιβαστούν όλα τα «τοξικά» δάνεια.

Το ΔΝΤ δεν θα συμμετέχει στη χρηματοδότηση του δανείου αλλά θα έχει ρόλο στον καθορισμό των όρων χορήγησής του και την παρακολούθηση εφαρμογής τους. Σε αυτό επέμεινε ο υπουργός Οικονομικών της Ολλανδίας, Γιαν Κες ντε Γιάγκερ, όπως υποστηρίζει ο ίδιος σε επιστολή του προς το ολλανδικό κοινοβούλιο. Αν και η κυβέρνηση Ραχόι επιχείρησε να παρουσιάσει τη συμφωνία ως κάτι διαφορετικό από όσα συνέβησαν σε Ελλάδα, Πορτογαλία και Ιρλανδία, χθες αποσαφηνίστηκε ότι και η Ισπανία θα ελέγχεται από την τρόικα και θα υπογράψει Μνημόνιο, με τη μόνη διαφορά ότι οι όροι του θα αφορούν αποκλειστικά την αναδιάρθρωση των τραπεζών.

Με το δάνειο να οδηγεί, όμως, το δημόσιο χρέος πάνω από το 90% του ΑΕΠ, το κόστος δανεισμού από την αγορά να παραμένει υψηλό και την οικονομία να βυθίζεται όλο και πιο βαθιά στην ύφεση, η Μαδρίτη πιθανότατα θα ζητήσει νέο δάνειο, αυτή τη φορά για το Δημόσιο. Άλλοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι το επόμενο θύμα θα είναι η Ιταλία, το δημόσιο χρέος της οποίας είναι υπερδιπλάσιο εκείνου της Ισπανίας. Σε μηνιαία βάση η Ρώμη καλείται να αναχρηματοδοτεί χρέη 35 δισ. ευρώ – ποσό υψηλότερο από το άθροισμα των ΑΕΠ των τριών μικρότερων οικονομιών της Ευρωζώνης. Η δε ύφεση στην ιταλική οικονομία είναι ελαφρώς μεγαλύτερη από ό,τι στην Ισπανία.

ΚΥΠΡΟΣ Τις περισσότερες πιθανότητες να είναι το επόμενο θύμα συγκεντρώνει, πάντως, η Κύπρος. Χθες ο υπουργός Οικονομικών, Βάσσος Σιαρλής, ουσιαστικά το παραδέχθηκε δημοσίως, λέγοντας μάλιστα ότι αυτό πρέπει να γίνει εντός του μήνα. Μέχρι τότε θα πρέπει να ολοκληρωθεί η κεφαλαιακή ενίσχυση της Λαϊκής με 1,8 δισ. ευρώ, εξαιτίας της ζημίας που αυτή υπέστη από το ελληνικό PSI. Τα κεφάλαια αυτά είναι μάλλον απίθανο να αντληθούν από την αγορά, οπότε το Δημόσιο θα υποχρεωθεί να τα καλύψει, αυξάνοντας το δημοσιονομικό έλλειμμα σε διψήφια επίπεδα.